

ARQUEOREPORT

FULL INFORMATIU DEL GRUP D'ARQUEOLOGIA
"PELEGRÍ CASADES I GRAMATXES"
(Secció d'Història i Art)

Any 4

Reportatge núm. 4/34

Maig 2014

Troben una ciutat maia a la selva de Mèxic

Batejada amb el nom de Chactún, l'urbs podria haver estat un important centre neuràlgic fa 1.400 anys

Un equip d'arqueòlegs de l'Institut Nacional d'Antropologia i Història de Mèxic ha descobert una ciutat maia a la selva de l'estat de Campeche, al sud-est de Mèxic. Els arqueòlegs s'internaren a la selva a través de senders que contínuament havien de desbrossar a cops de matxet, i dues hores després de deixar el poblat de Xpujil trobaren la ciutat mil·lenària.

Aquesta té una antiguitat de prop de 1.400 anys i ha estat batejada amb el nom de Chactún, que significa 'pedra vermella' o 'pedra gran'. Per la seva gran extensió — més de 22 hectàrees— i la magnitud dels seus edificis, els experts creuen que va ser el centre neuràlgic d'una gran regió en el període clàssic tardà de la civilització

maia, 751 anys dC.

La ciutat perduda està formada per tres complexos monumentals amb nombroses estructures piramidals i altars, places, patis, palaus, habitacles i fins i tot dos camps per jugar a pilota. Algunes de les construccions tenen unes dimensions molt grans, com ara una piràmide de 23 metres d'altura, i almenys una desena d'edificis conserven inscripcions. Fins al moment s'hi han localitzat 19 esteles monumentals, fet que reforça la idea de l'esplendor que va viure la metròpoli en el seu temps. Aquests pedestals combinen inscripcions gravades i estuc pintat, una característica poc comuna en aquest tipus de monuments.

Fins ara, Chactún havia romàs oculta entre les frondoses 723.000 hectàrees de selva de la Reserva de la Biosfera de Calakmul, declarada per la Unesco, i no havia estat catalogada al mapa arqueològic maia.

Detall d'una estela

Ha estat localitzada gràcies al Projecte de Reconeixement Arqueològic al sud-est de Campeche, que des de 1996 ha localitzat una vuitantena de jaciments gràcies a fotografies aèries a gran escala.

En les excavacions portades a terme per l'equip d'arqueòlegs, han localitzat un total de 19 esteles que aportaran una valuosa informació sobre els antics habitants d'aquesta regió.

L'estela maia és un tipus de monument vertical de pedra tallada i esculpida en un o més dels seus costats i que s'utilitzava per recordar guerres, naixements o esdeveniments importants. Una gran part de les esteles trobades a Chactún servien per commemorar els

finals d'un katún, una unitat de temps en el calendari maia que corresponia a un cicle d'aproximadament 20 anys. Les esteles amiden entre dos i tres metres d'alçada amb un pes aproximat d'una tona.

Tres de les esteles trobades estan en molt bon estat de conservació, en

unes altres set encara és possible observar-hi restes d'escriptura jeroglífica, tot i que el seu estat és tant precari que difícilment s'hi poden llegir successos o dates concretes, i les nou restants estan severament lesionades.

L'Estela núm. 1 és la que ha donat nom a l'indret, doncs en ella es fa referència a una "Pedra roja" o "Pedra Gran" que va ser erigida per un personatge anomenat K'inich B'alam l'any 751 dC. L'expert en epigrafia està satisfet de l'estat de conservació d'aquesta estela que encara conserva restes d'estuc, un tipus de material que és estrany que es conservi en climes tropicals després de tants anys. A més ha comentat que moltes de les peces trobades a Chactún, que va repuntar durant el període Clàssic Tardà, en el 600 a 900 dC., foren reutilitzades temps després en els trinquets de jocs de pilota i a les places.

Estela

Alguns dels edificis excavats i desbrossats de Chactún